

ERDŐS ISTVÁN

STÁCIÓK

Kedves Magdi!

Kinn hull a hó, totyakos vénemberek slattyognak el az ablakom előtt, behúzott nyakkal figyelik a velük szemben haladó csizmás lányok miniszoknyáit, télikabátjait. Kellemetlen szembenézni a tényekkel, de az van, hogy még ezeket az öregembereket is írgylem. Nyugodtak, meg van oldva jövőjük. Én mit mondhatok?

Nem vettek fel az egyetemre, s végülis az emberben annyi minden gyanakvás lehet jövő és jelen iránt, csinálnom kellett valamit. Az emberek többsége nevet rajtam, mondanám, le vannak hányva, de még Lajosék is hülyéket irkálnak nekem egy levélben. Mindenki azt beszélné állítólag, hogy impotens pasas vagyok, ezért menekültem el az élettől, tőled papnövendéknek. Meg azt, hogy futballistának is, dobosnak is tehetségtelen vagyok, az az ugyancsak impotens edző rakott be az első csapatba, mert kinézett magának fajtalanzkodásra, mint ez annyi más jóképű fiatal sráccal elfordul.

Dehát neked magyarázom ezeket, aki ott élsz, ahol ezek a bűdös ügyek fakadnak ellenem? Négy hónap kellett, hogy legyőzzem magamban a szorongást, az ellenérzéseket és levelet írjak neked a szemináriumból. Tudom, te egy pillanatyi rövidzárlatnak, egy teljesen váratlan mélyfejesnek tekinted az egész ügyet, amelynek mostmár aki hülye, viselje a következményeit; szüzesség, megtartóztatások meg minden. Nincs igazad, ha így gondolkodol, én azt hiszem, tudatosan csináltam mindezt. Nem mintha megszentültem volna szeptembertől, de sokat gondolkodom. Körülbástyáztam magam poros, öreg könyvekkel, hogy a mindennapi tanuláson kívül még tanuljak valamit belőlük, hinni. Mert kimondott célom, hogy ha már benne vagyok a buliban, legyen az ügy komoly, megtanulok hinni. Hinni istenben. Istenben. Ez egyáltalán nem lehetetlen dolog, már hogy az istenbe volna lehetetlen (elnézést!) mikor annyian csinálják az életükben a tömjén szagú papírházakat, anyám is arra hivatkozott mindig az agitációs munkájában, hogy miért akarom én jobban tudni, van isten vagy nincs, mint az elismerten legokosabb emberek az utcánkban, az iskolaigazgató úr, a doktor úr, az ügyvéd úr, az építésvezető mérnök úr, akik minden vasárnap családostul mennek misére.

Úgy látom, a srácok körülöttem mind remekül hisznek abban, amit csinálunk, mindegyik elképzelte már, hol fog káplánoskodni, mikorra lesz plébániája, és így tovább. Én meg olyankor, ha ők a jövőről öklendeznek, csak terád tudok gondolni, akármit határozok is el különben kettőnk dolgában. Biztosan tudom, rajzanak körülöttem a darazsak, mert jószagú lehetsz ma is. Darling! Sajnálni, nem sajnálsz semmit, mert mindentől eltekintve, ami jó volt, neked is nehéz ember voltam, s végle-

gesnek nem gondoltál semmit kettőnk között, minden ideiglenes ízű volt. Olyan, amit elfújhat egy akármilyen szél is, olyan is, amelyikkel pedig még lehetne szembe pisilni. Eszemben van gyakran az az este, amikor elültetted bennem a gyanakvást, ott kinn a Sárga táogatóban, amikor felültél arra a bárszékre, ami aznap érkezett, és körbe pörgetted magad a Totyival, és lobogtattad a hangedlijét, akár egy ülő táncosnő, és ahogy akkor néztél mindenkire, azt nem lehet elfelejteni. Azt mondtam akkor magamban, egy utolsó rongy sem kellett így magát, mint az én szerelmesem, az tény, hogy akkor úgy be voltál pörögve, hogy elviselted volna, de milyen szívesen, ha nekedront négy-öt felbikásodott férfi, és ott a helyszínen megerőszakol. Már ne haragudj! Meg azt se hidd, hogy azon az estén én úgy rájöttem valamire, ami elindított a papi pálya felé, mint ahogy sokan kiábrándulnak a nőjükből, ha az kimutatja a fogafehérjét. Erről nincs szó, én olyannak fogadtalak el, amilyen voltál. Mindenestől, az érzékeny nyakad is beleszámítva. Nyugodj meg, nem te indítottad el bennem a vágyakozás a végtelen tisztaság iránt. Más.

Tegnap este, „egyenruhában” mentünk végig a városban, csoportosan sétáltunk, jött szembe velünk egy kövér, részeg pasas, pont engem szúrt ki magának a csoportból, megállított, megkérdezte, hogy teljesen be vagyok dilizve, hogy amilyen jóképű srác vagyok, a mai világban papnak tanulok, mikor holdrakéták röpködnek az égen, és mikor annyi jó nő van, mint még soha, és hogy ő szeretne engem megmenteni az életnek, a természetes boldogságnak. A többiek körül álltak bennünket, és nekem ebből kifolyólag nagyon szépen szabatosan kellett felelnem az agresszív pali fellépésére, és én levágtam egy olyan szöveget a hitről, a korszerű valláselképzelésekről, nevelésrendszerről, világi konfliktusok ocsmányságáról, hogy mindenkinek leesett az álla. A dagadt fickó csak fülelt, nem értette az idegen szavakat, hogy transzszendens, irracionális, globális, ezeket már itt szedtem magamra én is. Szelíd voltam és kis okos. Szörnyű, hogy ilyesmink is ki van téve az ember ebben a nyomorult városban. Persze, ha négyszemközt vagyunk, kiosztom én úgy azt az embert, hogy egy hétig csak egy irányba tud nézni, akárcicsoda. Ugyanis, amint bemutatkozott, kiderült, hogy igen nagy valaki, KISZ-atyaúrsten, de az is lehet, hogy blöff volt az egész, könyvelőhelyettes valamelyik tanyai termelőszövetkezetben. De a lényegre tekintve a foglalkozása mit se számít, ezt nem lehet kibírni a civil életben, az ilyen pasasokat. Kövérek, hájfejűek, mindenbe beleütik az orrukat, ugyanakkor semmihez sem értenek, és az emberfia, ha nem akar ráfázni, azt kell csinálnia, amit az ilyenfélék diktálnak neki. És miért, milyen alapon, minek a jogán? Azt hinné az ember, hogy épp ellenkezőleg van, de hidd el, ezek a pasasok csak szaporodnak nálunk, mint a gomba. Néha arra gondolok, hogy ezeket mesterséges úton állítja elő nekünk valami ellenséges, imperialista hatalom, hogy szétbomlassza, lezüllessze az országot, és úgy tizenkettes szériában becsempészik őket a normális emberek közé vezetőnek, irányítóknak. Komolyan. Akkor is, ha te nem értesz egyet velem, mert a jó édesapád is hasonlórú káder, kinyilatkoztatom, hogy amíg ilyenek vannak, én legszívesebben kolostorba vonulnék, négy fal közé zárkoznék, hogy ne is szívjak velük egy levegőt. Nem akarok ezzel külön megbántani, dehát ez van kis bogaram. S mivel ma kolostorok nincsenek, én az ahhoz legközelebb eső megoldást választottam.

Egyre csak hull a hó. Óriási pelyhekben esik, és én arra gondolok, mi lenne ha egyfolytában negyven napig esne, és úgy betakarna mindent, hogy az emberek nem tudnának kimozdulni házaikból, hivatalaikból, templomaikból, s az elszigetelt kis közösségekben halálfélelemben fogant nagy kitárulkozásokat lehetne tapasztalni, tra-

gédiákat, harmonikus feloldódást, meg ilyenket, de mindent őszintén, becsületesen alakítva, becsapás nélkül játszva, mert bizonyos helyzetekben nincs értelme a hazugságnak. Mi ketten például, meg a galéri színe-java a Tátogatóban lennének beszélve, a Sárga tátogatóba, és már az ablakok közepéig érne az áthatolhatatlan hó, és a sarki hentes boltjáig két méteres hófalú folyosó vezetne, és semerre más irányba nincs út, és más folyosó nem keresztezi a mi hűténcánkat, és mi ketten megyünk el mindig a kihalt hentesüzletbe virsliért, meg disznósajtért, meg hozunk még, amit csak találunk a srácoknak, magunknak, de mielőtt visszatérnénk a pulton ülve csókolózunk egy kicsit, mert a Tátogatóban mindenki úgy figyel minket, hogy egymás közelébe sem tudunk menni, igazán ragadhatott volna még itt egy-két nő, hogy ne mindenki téged bámulna folyton, és ki tudja meddig lesz ez így, és nem lesz-e még rosszabb is. A srácok arról beszélnek, hogy mint a vízözön volt valaha, ez a rohadt nagy hóesés is az Úr büntetése, mert eltávolodtak tőle az emberek, és tengernyi a bűn, és hogy ezt csak azoknak lehet majd megúszni, akik megtérnek, bűnbocsánatért esedeznek a Mindenhatóhoz, s éppen ezért hagyjuk a zenét, a dobot, a gitárokat, csendben gondolkozzon ki-ki maga felől, arról, mit kell neki bevallani, ha jön a számonkérés, mi meg ketten csak keressük majd egymás tekintetét, mert azért akad egy alkalmas pillanat egy éjszaka, amikor egyedül tudunk maradni, de annak van már talán két hónapja is, és te úgy érzed azóta, csaknem teljes bizonyossággal, anya lettél. Én fantasztikusan boldog vagyok, hogy ez van, mindig szerettem volna tőled egy aranyos kis gyereket, de te értehetetlenül nézel rám, hogy tán meg vagyok boldogulva, hogy azt képzelem, világrahozod ezt a gyereket, mikor... Node, egyáltalán hogy is lehetne erről szó! Csakhát az egyre nagyobb hóban igazán nem lehet nőgyógyászt találni, aki ebben az apokaliptikus hangulatú időben hajlandó lenne angyalcsinálásra, és én ennek csak örülök, bár az igen fáj, hogy te hetek óta csak azt lesed, nem áll-e végre el a hóesés, hogy kiszaladhatnál a klinikára egy délelőttre...

El ne hidd, kis bogaram hogy mindezt most csak úgy a hóesés látványához kitaláltam; észrevétlenül elkenve az igazat, egy tegnapelőtt éjszakai álmomat írtam le ide neked. Na, mit szólsz, hogy miket nem álmodik az ember még ilyen helyeken is, mikor pedig felszentelt papok kívánnak nyugodalmas jóéjszakát lefekvés előtt. Nem tudom, hogyan ért véget ez az álom, nem emlékszem, de felébredéskor arra gondoltam, biztosan azzal szereltél le végülis, nincs lakásunk, és különben is egy római katolikus papnak, vagy papnövendéknek hogyan lehetne gyereke, mikor a pápa egyelőre hallani sem akar a cölibátus eltörléséről. De hagyjuk ezt az egészet. Ha elkapnának, hogy ilyen levelet írok, abban a pillanatban kiröpítenének innen, így aztán, ha harag van benned irántam, mást sem kell csinálnod, mint ajánlott levélben beküldeni leveletem a főnökségre...

Anyám pánikba esne, örök időre levénné rólam a kezét, a telep kitagadna, lám, Kroy Péter, még a papi pályán sem feleltél meg, pedig ott manapság igazán alacsonyok a követelmények, könyörületből minden szerencsétlen hülyét felvesznek, pappá okítanak. Mehetnék segédmunkásnak, vagy „amatőr” futballistának. Ja, és még dobosnak is mehetnék, ha bevenne valamelyik zenekar ilyen káderlappal. Lajosék azt hiszem mégis visszavennének, és elküldenék azt a nagy lapaj Kőszegit vissza az építőiparba. Mert azért azt hiszem, Lajosék mindenk ellenére bírtak engem, s ha csak azóta nem történt valami alapvető áformálódás, ma is jószívvel gondolnak rám. Lajossal semmiképpen ne kezdjél ki kis bogaram, mert ő nem az a fiú, akit egy ponton majd le tudsz passzolni, ha jó a királyfi tán!! Hőféhér paripán! stb, stb! Ezt

csak úgy tanácsként mondom, de az is lehet, ki tudhatja az igazat, hogy csak ezért a figyelmeztetésért írtam ezt az egész levelet. A tudatalattim tudná megmondani.

Arra kérlek, ha írsz nekem, a nagymamáddal címeztesd meg a levelet, és feladónak feltétlenül valami özvegyi hangzású, vagy legalábbis magynéni hangzású nevet pingáltassál. Ha nem esik nehezedre, írj mindenről, ami engem érdekelhet.

Soha el nem múló barátsággal: Kroy Péter.

X., 1967. december 28.

Kedves Péter!

Nem tudom elképzelni, mi ütött beléd, hogy egy ilyen hangú levelet írjál nekem, ezt az ég világon semmi nem indokolhatja. Sem elkeseredett hangulatod, sem az a kapcsolat, ami kettőnk között volt azelőtt. Egész leveled egy végtelenül mesterkéltné okoskodás arra, hogy mentesed, mentegessed a hülyeségedet, amelyhez nekem hál-istennek már régen semmi közöm. A levél személyes vonatkozású részeit kikérem magamnak, a többi hülyeséggel, bár nem érdemli meg a téma, imitt-amott vitatkozni merésznék. Először is az apám! Amennyire te őt ismered, nem lehet okod, hogy így nyilatkozzál róla, azzal még, hogy néhányszor elzavart a lépcsőházból, nem igazolta mindazt, amit te „káder” címen a nyakába varrsz, tudd is meg, annak ellenére, hogy funkcionárius, az apám rendes ember, akire neked csak felnézned lehetne. Arról meg egyáltalán nem tehet, hogy egyetemet végezni nem állt módjában, mint ahogy gondolom ezek után már neked sem fog módodban állni.

Annak a paceknak, aki séta közben leszólitott az utcán, véleményem szerint teljesen igaza volt, az más kérdés, hogy a módszert, ahogy ezt a mondandót közölte veled, nem lehet érintkezési formának elfogadni. Egyszerűen arról van szó, hogy gyáva vagy szembe nézni a küzdelemmel, ami nálunk egy tizennyolc éves emberre vár, akit nem vettek fel az egyetemre, és kitalálsz egy buta menekülési komplexumot, amelynek alapján az indokolná tettetted, hogy olyan rettenetesen rossz ez a mai világ, hogy annyi a hülye fej, mint még soha. Az tény, hogy statisztikailag nem lehet kimutatni, mikor van több értelmes ember a közéletben, de a te szélsőséges pesszimizmusodat semmi sem indokolja. Te, el sem hiszed, nekem például milyen rendes osztályvezetőm van a vállalatnál, 34 éves, közgazdasági egyetemet végzett, és emberileg is szakmailag is kiemelkedik a gárdából. Ellenpontnak igaz én is mondhatnám, hogy ugyanakkor a személyzetis egy nagy bunkó pali, de az már két év múlva nyugdíjba megy, hát nem érdemes rá szót vesztegetni, és lényegében a görék is mindenből kikapcsolják ilyen alapon. Ő a múlt öröksége, de aki azt állítja, hogy ő a jelen, az nemcsak elfogult, hanem hülye is, már megbocsáss! Különbén két hete együtt járok ezzel a bizonyos osztályvezetővel, így Lajos barátodhoz mióta te bevonultál fekete birodalomba, alig fűz valami. Köszönünk egymásnak az utcán. és ha összefutunk szombat este a Tátogatóban, fordulunk egyet, azon túl az ég világon semmi. Mióta Robival járok, még azt se csinálja meg, hogy egy jobb asztalt paszszoltatna nekünk a Totyival, elfordítja a fejét. Totyitól is elhidegültem, biztosan tudod már, hogy elvált a feleségétől, és együtt él azzal a kávéfőző nénivel, aki pedig majd a mamikája lehetne. Rengeteget balhéztak Margóval a kocs miatt, hogy mint közös szerzeménnyel, mi legyen vele, hogyan osszák meg. A kocsit végülis Totyi használja, de bírósági úton kötelezték ilyen címen egy bizonyos összeg megfizetésére,

kártalanításra, vagy mire. Margó eleinte kétségbe volt esve, naponta felrohant a Totyi mamájához, csináljon valamit a fiacskájával, aztán belenyugodott a kávésnéni erőfőlényébe, feladta, elvált. A Sárga tárogató sem a régi már, képzeld el kettőkor van záróra, és a mostani zenekar indokoltta teszi ezt, mert két óra felé majd elalszik az ember az unalomtól. Hát ezek vannak mifelénk, kedves Péter, mialatt te ott, ahol vagy, körülbástyázod magad szent könyvekkel, hogy megtanulj hinni.

Az álmodra egyáltalán nem kívánok reagálni, meggyőződésem, hogy csak kitaláltad, mivel bizonyos régi vitáinkra akartál emlékeztetni. Ezeknek a dolgoknak köztünk, Péter, már rég nincs jelentősége, ezért még mint elvi problémáról, úgy sem érdemes róla vitatkoznunk. Különbén én senkitől sem hallottam azt, hogy te azért mentél el papnak, mert impotens lennél, illet szerintem nem is beszélnek rólad, csak valamelyik haverod találta ki, hogy ugrasson vele. Közel sem foglalkoznak veled annyit az emberek, mint ahogyan te azt gondolod, és meg kell mondanom, akármilyen kínos ez, én magam sem. Így azt ajánlom, Te is inkább azon törd a fejed, hol leszel káplán és mikorra leszel plébános... A karrier, az ugye olyan dolog, amiről érdemes ábrándozni nálatok, de a szerelem? Ostobaság, még emlék szinten is! Kedves Péterem, végezetül azért azt mondom, nem akarlak én a sárga földig ledorongolni, voltak idők, amikor igen klassz srác voltál te, bizony, dehát változnak az idők, változunk valamennyien. Kívánom neked, hogy sikerüljön minden úgy, ahogy eltervezed, és kívánom, hogy ne irigyeld a slattyogó öregembereket, mert azért neked mégiscsak más a helyzeted. Ámbár a jövő...?!

Hát szervusz Péter, úgy gondolom, nincs különösebb értelme, hogy a jövőben is vállald azt a bizonyos kockázatot, ami a te stílusodban írt levelek által ott a papneveldeben a fejed felett lóg, mint Damoklész kardja (látod, rám is ragad valami azért a levelező gimnáziumban), hiszen egy-két sértegető levél után úgy sem igen tudnánk miről írni egymásnak.

Üdvözlő a levélboríték címzésével megegyezően: Özv. Szentkuthy Ágostonné, nagynéni, született Daragyi Magdolna.

Y., 1968. január 12.

